BU SUALLARIN IZAHI

Tarixi sənədlərə görə ənsarın yığıncağını Ömərə xəbər verən o iki nəfər Muin ibn Ədi və Uveym Saidə olmuşdur. Ömər və onun ətrafında olanlardan qabaq mühacirlərdən heç kəs Səqifədə yox idi. Uveym Ovs tayfasından, Muin isə mühacirlərlə əhd bağlayanlardan idi. Hər ikisinin Ömər və Əbu Bəkrlə səmimi əlaqəsi vardı. Bu iki nəfərin mühacirlər yetişməzdən qabaq ənsarla olan söz savaşı onların ənsarın birliyini dağıtmağı qarşılarına məqsəd qoymaları fikrini möhkəmlədir. ənsar tərəfindən qovulduqdan sonra Ömər və Əbu Bəkri tapmaq ümidi ilə məscidə və peyğəmbərin evinə üz tutub onları köməyə çağırdılar.

İbn Əbil Hədid yazır: Bu iki nəfərin Allahın Rəsulunun (s) zamanında Əbu Bəkrə dərin məhəbbətləri vardı. Mədinədə bu dostluq Sə`d ibn Ubadəyə qarşı olan düşmənçiliklə birləşdi. Hər ikisi Ömər və Əbu Bəkrin Sə`d ibn Ubadəni məğlub etməsində mühüm rol oynadı. Həmçinin tarixçilər bu iki nəfərin adını beyət almaq üçün Əlinin (ə) evinə hucum edənlərin sırasında qeyd etmişlər.

İbn Əsir yazır: Allahın Rəsulu (s) Muin ibn Ədi ilə Ömərin qardaşı (Zeyd ibn Xəttab) arasında qardaşlıq əqdi bağlamışdı. Hər ikisi Əbu Bəkrin xilafəti zamanı Yəmamə mürtədləri ilə olan döyüşdə həlak olmuşdu. Ömər ibn Xəttab həmişə özünü Uveym ibn Saidəyə borclu bilirdi. Hətta onun qəbri üstündə bu cümlələri işlədərək demişdi: “Yer üzündə heç kəs iddia edib bu qəbrin sahibindən yaxşı bir nəfərin olmasını deyə bilməz!”

Bu iki nəfərin mühacirlərə xəbər çatdırması ənsara o qədər pis təsir etmişdi ki, Səqifə gününün sabahı yenidən bir yerə yığılaraq onları ədəbləndirmək qərarına gəldilər. Lakin hər hansı səbəbdənsə onların bu yığıncağı çox sakit bir halda sona çatdı.

Keçən bəhslərdən belə nəticə almaq olar ki, hələ Allahın Rəsulu (s) vəfat etməzdən qabaq bu dəstə arasında canişinlik haqqında söhbətlər baş vermiş və hamısı bir-birinin fikrindən xəbərdar olmuşdu. Eləcə də, məhz həmin söhbətlərin əsasında Ömər Səqifədə öz xilafəti üçün planlar hazırlamışdı. Lakin Əbu Bəkrin zirəkliyi nəticəsində bu planlar qısa bir müddət üçün təxirə düşməli olmuşdu.

Bu barədə Muğeyrət ibn Şöbənin ona dediyi sözə diqqət etmək olar. Muğeyrə Ömərə deyir: “Əbu Bəkr xilafəti sənin öhdənə qoyduğu zaman nə üçün onu qəbul etmədin?! İndi ona irad tutur təəssüflə xatırlayırsan!”

Ömər cavabında dedi: Mən səni ərəbin ağıllı adamlarından sayırdım. Sanki o gün sən orada olmayıb Əbu Bəkrin məni necə aldatmasını görmədin. Əlbəttə, mən də onu aldatdım.”

(Əvvəlcədən qərara alınmışdı ki, xəlifə olum, lakin o zirəklik göstərib əlimdən çıxartdı).

6. Əbu Bəkr və Ömərin qızlarının (Ayişə və Həfsə) o hadisələrdə olan mühüm rolu danılmaz bir faktdır. Əhli sünnət tarixçiləri İbn Abbasdan rəvayət edib yazırlar: Allahın Rəsulu (s) ömrünün son günlərini yaşayırdı. Bir gün bəzi tapşırıqlarını açıqlamaq üçün Əli ibn Əbi Talibi yanına çağırdı. Ayişə dedi: "Nə olardı ki, Əbu Bəkri çağıraydın!" Həfsə dedi: "Daha yaxşısı Öməri çağıraydın!" O iki nəfərin etdiyi israr nəticəsində Əbu Bəkr və Ömər Allahın Rəsulunun (s) yanına gəldilər. Peyğəmbər (s) onlara buyurdu: "Əgər sizinlə işim olsaydı, ardınızca adam yollardım. Durun çıxın!" Vəziyyəti belə görən Ayişə dedi: And olsun Allaha Əlidən savayı heç kəsi çağırmır. Onu çağırın gəlsin."

Nəhayət, Əli Peyğəmbərin hüzuruna gəldi və onlar uzun müddət astadan söhbət etdilər. Sonralar da bu neçə nəfər zahirdə bir-birinin əleyhinə heç bir iş görməmiş, həmişə bir-birinə arxa olmuşdular. Əbu Bəkrin xilafətinin möhkəmlənməsi üçün Ömər həddindən artıq canfəşanlıq göstərmişdi. Belə ki, İbn Əbil Hədid bu barədə yazır: "Əgər onun zəhmətləri olmasaydı, Əbu Bəkr xilafətə çatmazdı."

Ömər Əbu Musa Əşərinin cavabında deyir: "And olsun Allaha, əgər qardaşım Zeyd ibn Xəttaba itaət edib dediklərinə əməl etsəydim, Əbu Bəkr heç vaxt xilafətin şirinliyini dadmazdı. O, xilafəti öz caynağına keçirdikdən sonra çarəsiz qalaraq bir müddət səbr edib yenidən xilafətin özümə qayıtmasını gözlədim."

İmam Əli (ə) Ömərin onu Əbu Bəkrlə beyətnə məcbur etmək istədiyi zaman ona deyir:

احلب يا عمر حلبا لك شطره اشدد له اليوم ازره ليرده عليك غدا

"Ey Ömər, (xilafət dəvəsini) yaxşı sağ, çünki mənfəəti sənə yetişəcəkdir. Bu gün işi onun üçün möhkəm et ki sabah özünə qayıdacaqdır."